



Valtiovarainministeriö

1/2

Viite:

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 24.4.2017 VM037:00/2016

Asia:

Hallituksen esityksen luonnos maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Vastaan Lausuntopalvelu.fi:ssä lausunnon antajille esitettyihin kysymyksiin seuraavan:

B. VALTION LUPA-, OHJAUS- JA VALVONTATEHTÄVIEN UDELLEENORGANISOINTI

Kohta 2 Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Lakiluonnoksen mukaan virasto olisi valtioneuvoston alainen keskushallinnon virasto, jonka ohjaus kuuluisi kahdeksalle ministeriölle yhteisesti. Jos ministeriöt eivät keskenään saavuttaisi yksimielisyyttä ohjaukseen kuuluvasta asiasta, asian ratkaisisi valtioneuvosto. Valtiontalouden kehyksiä ja talousarvioesitystä koskevat päätökset tehtäisiin nykyiseen tapaan aina valtioneuvoston yleisistunnossa (1 ja 10 §). Luonnoksen perustelujen mukaan kukin ohjaava ministeriö tekisi päätöksen yhteiseen ohjaukseen kuuluvista asioista, esimerkiksi tulossopimuksesta. Ministereiden työnjaossa sovittaisiin, kuka ministereistä vastaisi virastoa koskevien asioiden esittelystä valtioneuvoston yleisistunnossa. Tämä ministeri esittelisi viraston ohjauksessa erimielisiksi jääneet asiat (yksityiskohtaiset perustelut s. 2, 14 ja 16).

Perustuslain mukaan valtioneuvostolle kuuluvat asiat ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa tai ministeriössä. Yleisistunnossa ratkaistaan laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat sekä ne muut asiat, joiden merkitys sitä vaatii. Valtioneuvoston ratkaisuvallan järjestämisestä säädetään tarkemmin lailla (perustuslaki 67 §). Valtioneuvostosta annetun lain mukaan valtioneuvostolle kuuluvat asiat, joita ei ole erikseen säädetty ratkaistavaksi valtioneuvoston yleisistunnossa, ratkaistaan ministeriössä. Ministeriön päätettäväksi kuuluva asia on yksittäistapauksessa siirrettävä yleisistunnossa ratkaistavaksi, jos sen katsotaan olevan niin laajakantoinen ja periaatteellisesti tärkeä, että se olisi ratkaistava yleisistunnossa. Siirtämisestä päättää yleisistunto pääministerin tai asianomaisen ministerin esityksestä (laki valtioneuvostosta 12 ja 14 §). Siirtämistä koskeva säännös on velvoittava, mutta tarkoittaa toisaalta sitä, että muita

OIKEUSKANSLERIN VIRASTO

kuin siinä tarkoitettuja, ministeriössä päätettäviä asioita ei voida siirtää yleisistunnossa ratkaistaviksi. Siirrettävää asiaa käsiteltäessä yleisistunnossa tehdään ensin päätös asian käsiteltäväksi ottamisesta eli siitä, onko kyse laissa tarkoitettusta laajakantoisesta ja periaatteellisesti tärkeästä asiasta, ja vasta sen jälkeen ratkaistaan itse asia (HE 270/2002 vp s. 37-38).

Perustuslaissa on asiasisältöinen perussäännös yleisistä perusteista, joiden mukaisesti ratkaisulta on jaettava valtioneuvoston yleisistunnon ja ministeriöiden välillä. Nämä perusteet on otettava huomioon, kun ratkaisuvallasta säädetään yksityiskohtaisemmin tavallisella lailla. Lakiluonnoksen 10 §:n mukaiset, ministeriöiden yhteiseen ohjauksen kuuluvat asiat kuuluvat valtioneuvostosta annetun lain ja sen nojalla annetun valtioneuvoston ohjesäännön mukaan ministeriöissä päätettäviin asioihin. Jatkovalmistelussa on vielä arvioitava, onko pelkästään ministeriöiden välinen erimielisyys näistä asioista sellainen peruste, joka perustuslain mukaan tarkoittaisi asian kuulumista valtioneuvoston yleisistunnossa ratkaistaviin asioihin. Lisäksi on selvitettävä luonnoksessa ehdotetun menettelyn suhde valtioneuvostosta annetun lain säännöksiin.

Apulaisoikeuskansleri

Risto Hiekkataipale

Esittelijäneuvos,
osastopäällikkö

Maija Salo

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
